

ÁFORM UM LAGASETNINGU

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023, 1.–4. gr.

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um breytingu á lögum um vegabréf nr. 136/1998 – DMR26050056.
Ráðuneyti /verkefnisstjóri	Dómsmálaráðuneyti
Innleiðing EES-gerðar?	☐ Já ☒ Nei
Dags.	25. júní 2026

A. Úrlausnarefni

1. Forsaga máls og tilefni.

Í júní 2023 voru samþykkt á Alþingi ný lög um nafnskírteini nr. 55/2023. Með lögnum var lagður grunnur að útgáfu nýrra nafnskírteina sem standast þær kröfur sem gerðar eru til öruggra persónuskilríkja, m.a. samkvæmt reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2019/1157. Við samningu frumvarps til nýrra laga um nafnskírteini var m.a. horft til ákvæða laga um vegabréf nr. 136/1998. Aftur á móti liggur fyrir að eftir að lög um vegabréf voru samþykkt á Alþingi árið 1998 hefur ýmis þróun átt sér stað frá þeim tíma, má sem dæmi nefna auknar kröfur sem gerðar eru í lögum um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga nr. 90/2018. Þá hefur framkvæmdin leitt í ljós að lagfæra þarf tiltekin ákvæði, auk þess þarf að kveða á um söfnun og varðveislu lífkennaupplýsinga í lögum. Við samningu frumvarps til nýrra laga um nafnskírteini var tekið mið af því sem betur þótti mega fara í lögum um vegabréf, en fyrir liggur að lagfæring á ákvæðum í síðarnefndu lögnum stendur eftir. Mikilvægt er að betra samræmi sé milli þeirra laga sem varða útgáfu persónuskilríkja hér á landi, þ.e. vegabréfa og nafnskírteina, enda er slíkt samræmi til þess fallið að efla öryggi við útgáfu þeirra skilríkja sem um ræðir. Þykir því tímabært að leggja til nokkrar breytingar á lögum um vegabréf með það fyrir augum.

2. Hvert er úrlausnarefnið?

Að yfirfara lög um vegabréf nr. 136/1998 og leggja til breytingar á ákvæðum sem nauðsynlegar þykja, m.a. til að gæta samræmis við lög um nafnskírteini nr. 55/2023 og vegna þeirrar tækniþróunar sem orðið hefur á undanförunum árum.

3. Að hvaða marki duga gildandi lög og reglur ekki til?

Lögin eru komin til ára sinna og því eru nokkrar breytingar á lögum um vegabréf nauðsynlegar, til að gæta samræmis við lög um nafnskírteini, vegna tækniþróunar og til að efla öryggi við útgáfu vegabréfa.

B. Markmið

1. Stefna hins opinbera á viðkomandi málefnasviði/málaflokki.

Framtíðarsýn og meginmarkmið málefnasviðs 6 er m.a. að opinber þjónusta verði byggð upp með þarfir almennings að leiðarljósi.

Jafnframt segir í stefnuyfirlýsingu ríkisstjórnar Samfylkingar, Viðreisnar og Flokks fólksins að eitt af forgangsverkefnum ríkisstjórnarinnar verði að einfalda stjórnsýslu og auka öryggi almennings.

2. Markmið sem að er stefnt með lagasetningu í ljósi úrlausnarefnis og stefnu stjórnvalda.

Markmiðið er að gera nokkrar breytingar á lögum um vegabréf nr. 136/1998 til að gæta samræmis við lög um nafnskírteini nr. 55/2023 og svo lögin verði í takt við þær tækninýjungar

sem hafa átt sér stað á undanförunum árum. Með betra samræmi í löggjöfinni er jafnframt stefnt að því að efla öryggi við útgáfu vegabréfa.
C. Leiðir
1. Ekkert aðhafst - hvaða afleiðingar hefði það? Lögin um vegabréf yrðu þá ekki í samræmi við lög um nafnskírteini sem væri óæskilegt með hliðsjón af því að um mikilvæg persónuskilríki er að ræða sem jafnframt eru ferðaskilríki. Jafnframt skortir styrkari stoð undir tiltekin ákvæði við framkvæmd Þjóðskrár Íslands vegna vegabréfa. 2. Önnur úrræði en lagasetning sem metin hafa verið. Skoðað hefur verið hvaða breytingar þarf að gera á reglugerð um íslensk vegabréf nr. 560/2009 til að samræmis verði gætt við reglugerð um nafnskírteini nr. 255/2024 og með hliðsjón af fyrirhuguðum lagabreytingum. Reglugerðarbreytingar einar duga þó ekki til að fyllsta samræmi í regluverki náist fram. 3. Mögulegar leiðir við lagasetningu. Mögulega kann að vera hagkvæmt að sameina lög um nafnskírteini og lög um vegabréf í einn lagabálk en það er vinna sem tekur lengri tíma og hugnast ekki að svo stöddu. Nú liggja fyrir þeir möguleikar að annaðhvort semja ný lög um vegabréf eða leggja til þarfar breytingar á ákvæðum gildandi laga.
D. Hvaða leið er áformuð og hvers vegna?
1. Stutt lýsing á þeirri leið sem áformuð er og rökstuðningur fyrir henni. Hér hefur verið valin sú leið að yfirfara gildandi lög um vegabréf nr. 136/1998 og leggja til nokkrar breytingar sem nauðsynlegar þykja til að samræmis verði gætt við ný lög um nafnskírteini frá árinu 2023. Sú leið þykir hagkvæmari en að semja frá grunni frumvarp til nýrra laga um vegabréf þar sem um minni háttar breytingar er að ræða að svo stöddu, þrátt fyrir að gildandi lög séu frá árinu 1998. 2. Helstu fyrirhuguðu breytingar á gildandi lögum og reglum, hvort heldur bætt er við eða fellt brott. Fyrirhugaðar breytingar á ákvæðum laga um vegabréf varða eftirfarandi: - Söfnun og varðveislu lífkennaupplýsinga. - Synjun á útgáfu vegabréfs. - Útgáfu neyðarvegabréfa. - Afturköllun vegabréfa. - Vegabréfaskrá. - Opna fyrir uppfllettiaðgang annarra en opinberra stofnana að vegabréfaskrá til að staðreyna gildi vegabréfa sem er framvísað við umsóknir um önnur skilríki, svo sem rafræn skilríki, en sambærileg heimild er í nafnskírteinalögum.
E. Samræmi við stjórnarskrá og þjóðarétt – aðrar grundvallarspurningar
1. Koma áformin inn á svið stjórnarskrár og þjóðréttarskuldbindinga? Áformin eru ekki talin hafa áhrif á stjórnarskrána. 2. Varða áformin ákvæði EES-samningsins um ríkisaðstoð, tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu eða frelsi til að veita þjónustu? Nei. 3. Er önnur grundvallarlöggjöf sem taka þarf tillit til? Nei.

F. Samráð
Hverjir eru helstu hagsmunaaðilar? Handhafar vegabréfa, Þjóðskrá Íslands sem útgefandi vegabréfa og sýslumenn og aðrir sem taka við umsóknum um vegabréf. Er skörun við stjórnarmálefni annarra ráðuneyta? Skörun við utanríkisráðuneyti vegna umsóknarstaða vegabréfa erlendis. Samráð sem þegar hefur farið fram. Samráð hefur þegar farið fram við Þjóðskrá Íslands og utanríkisráðuneyti. Fyrirhugað samráð. Áfram verður haft samráð við Þjóðskrá Íslands og utanríkisráðuneyti. Þá er fyrirhugað samráð í samráðsgátt stjórnvalda í samræmi við samþykkt ríkisstjórnarinnar um undirbúning og frágang stjórnvarfrumvarpa og stjórnartillagna.
G. Mat á áhrifum þeirrar leiðar sem áformuð er
Niðurstaða frummats á áhrifum, sbr. fylgiskjal. Þar sem einkum er um að ræða breytingar á gildandi ákvæðum laganna en ekki neinar grundvallarbreytingar við umsóknir og útgáfu vegabréfa er hvorki gert ráð fyrir að þær hafi fjárhagsleg áhrif á ríkissjóð né sveitarfélögin. Ekki er gert ráð fyrir því að frumvarpið hafi ólík áhrif á stöðu kynjanna.
H. Næstu skref, innleiðing
Hefur verið gerð verkefnisáætlun fyrir frumvarpssmiðina? Nei. Hvernig verður staðið að innleiðingu löggjafar? Hvað má gera ráð fyrir að þeir sem verða fyrir áhrifum, opinberar stofnanir/hagsmunaaðilar/almennigur, þurfi langan tíma til undirbúnings/aðlögunar? Þjóðskrá Íslands annast þegar útgáfu vegabréfa hér á landi, sýslumenn taka við umsóknum um vegabréf ásamt sendiráðum og aðalræðisskrifstofum erlendis. Ekki verður um neinar grundvallarbreytingar að ræða sem kalla á sérstakan undirbúning eða aðlögun fyrir gildistöku breytingalaga. Hvaða forsendur þurfa að vera fyrir hendi til að lagasetning beri árangur? Á ekki við. Mælikvarðar á árangur og útkomu. Á ekki við. Hefur verið hugað að því að afla gagna til að meta árangur þegar þar að kemur? Þjóðskrá Íslands heldur utan um tölfræði yfir fjölda útgefinna vegabréfa. Ráðuneytið mun fylgjast með þeirri tölfræði.
I. Annað
Nei.
J. Fylgiskjöl
Mat á áhrifum lagasetningar – Frummat, sbr. eyðublað. Önnur fylgiskjöl eftir atvikum.